

2. Krav på genmäle

Vi menar att de allvarliga anklagelser som riktas direkt mot Stiftelsen Tryggare Sverige innehåller sådana ensidiga ställningstaganden och värdeomdömen från programledaren att dessa inte får stå oemotsagda utan kräver bemötande från vår sida.

- **Inslaget:** I inslaget antyds att vi har en dold agenda och ett egenintresse i sakfrågan.

Fakta/sakuppgifter: Detta är fel eftersom syftet (vilket också tydligt anges i rapporten) är att undersöka vilka metoder som används i det brottsförebyggande arbetet mot klotter, samt vilka erfarenheter som kan dras av införandet av lagliga graffitiväggar. Rapporten är ett led i vår granskning av rättsväsendets och kommunernas brottsbeivrande och brottsförebyggande arbete. I denna serie har vi tidigare presenterat kartläggningar av bl.a. våld i nära relationer, barnmisshandel, våld i offentlig miljö och bostadsinbrott, ett Nationellt Brottsförebyggande program m.fl. Vi har alltså ingen dold agenda eller något egenintresse i frågan beträffande införandet av lagliga graffitiväggar.

Det kan tilläggas att det inte någonstans i inslaget presenteras vad vårt (om vi haft något) särskilda intresse faktiskt skulle vara, och på vilket sätt vi i så fall skulle gynnas av att vinkla rapporten. Det läggs heller inte fram någon form av stöd för att vi skulle driva frågan åt någon annan aktör, vilket vi aldrig har gjort, inte heller denna gång; detta arbete har bekostats helt av egna medel.

Stiftelsen Tryggare Sverige är helt oberoende från staten och andra. Våra ”uppdragstagare” är egentligen de vanliga människor som bor och verkar i vårt land och som sällan kommer till tals trots att de drabbas av brott. Vi har även beskrivit att vi har en professionell styrelse och professionella medarbetare samt mycket erfarna volontärer som är väl förtrodda med vad kraven på saklighet och beprövad erfarenhet handlar om inom vårt verksamhetsfält. Vi har därför aldrig tidigare blivit anklagade för att vara ovetenskapliga. Vi har heller aldrig tidigare anklagats för att ha någon dold agenda eller att vi skulle ha något annat syfte med vår verksamhet än det allmännas bästa när det gäller att värna de som drabbas av brott eller när det handlar om att utveckla det brottsförebyggande arbete i vårt land (eller i andra länder där vi varit verksamma).

- **Inslaget:** I inslaget antyds också att vi skulle ”vara mot” graffiti.

Fakta/sakuppgifter: Detta är fel. Både i rapporten och i den cirka 40 minuter långa intervjun som Mediernas reporter gjorde med vår generalsekreterare är vi tydliga med att vi inte är mot graffiti i sig, men att vi däremot är mot klotter eftersom detta är olagligt i vårt land i form av skadegörelse.

- **Inslaget:** I inslaget påstås att vi manipulerat undersökningen för att få fram det svar vi vill ha och det framställs som att vi är motståndare till lagliga graffitiväggar.

Fakta/sakuppgifter: Detta är fel. Vi har redovisat att det saknas starkt stöd för påståendet att lagliga graffitiväggar minskar skadegörelsen i form av klotter. Vi redovisar dock att det enligt materialet vi fått fram finns erfarenheter som indikerar att det finns en risk att klotter ökar i anslutning till lagliga väggar. Vi har även påpekat att vi inte tycker kommuner ska införa lagliga graffitiväggar förebärande att dessa väggar skulle vara ”brottsförebyggande”; detta saknar stöd (ett bättre argument kan kanske istället vara att man vill göra det av ”kulturpolitiska skäl”, på rätt sätt och i rätt sammanhang?). Vi har också bland annat pekat på vikten av att inte placera väggarna på öde/ödsliga platser där det saknas tillsyn utan snarare på platser centralt med god social kontroll och med en fungerande organisation, inklusive faciliteter för att de som vistas på platsen ska kunna ta hand om sitt avfall och uträtta sina behov m.m. Vi har även sagt att det är viktigt att avsätta en budget för att sanera eventuellt klotter som kan

uppkomma i närområdet.

- **Inslaget:** I inslaget ställs Stiftelsen Tryggare Sverige ”till svars för” att i andra medier (t.ex. Sveriges Radio P4 Jönköping) har valt att fokusera på den del i rapporten som säger att det finns tendenser till att klotter ökar i anslutning till lagliga väggar.

Fakta/sakuppgifter: Problemet är att vissa av dessa medier helt sonika bortsett från det faktum att vi talar om ”risken” och ”i anslutning till väggen” och istället bara skrivit att lagliga väggar ökar klotter. Detta har gjort att det i vissa fall framstått som att vi har konstaterat eller sagt att klotter ökar i hela kommunen om man sätter upp en laglig vägg, vilket vi alltså inte påstått.

- **Inslaget:** Det ska också noteras att en enskild handläggare på Brå ges stort utrymme i inslaget att direkt kritisera Stiftelsen Tryggare Sverige för bristande vetenskaplighet och utan att programledaren ingriper.

Fakta/sakuppgifter: Det som är intressant i denna del är att Medierna så omedelbart betraktar - och till synes på ett självklart sätt bara tar för givet och accepterar utan att ställa de kritiska frågor som borde vara självklara - synpunkter, hätska uttalanden och grava anklagelser från en enskild handläggare vid en statlig myndighet som mer trovärdiga än de uppgifter som framförs av en oberoende tankesmedja. För att tala klartext; man går på vad en enskild handläggare påstår utan att ställa de kritiska frågor som borde vara ett signum för en granskande public serviceredaktion. I och med detta ställer man sig oreflekterat på myndigheternas och maktens sida i förhållande till det civila samhället.

I den delen borde ju programmakarna ägnat åtminstone en tanke åt sitt egentliga huvuduppdrag, nämligen att ”granska myndigheter... som har ett inflytande på beslut som rör medborgarna”, ...”samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv”, ...”ett demokratiskt samhälle bygger på att det finns oberoende och självständiga medier som kan (...) granska maktens företrädare och låta olika åsikter komma till tals”, ”uppgifter som innebär stark kritik av eller allvarliga anklagelser mot en klart utpekad part ska emellertid bemötas i samma program eller undantagvis så snart som möjligt därefter” m.fl.

Brottsförebyggande rådet (Brå) är ett stabsorgan åt regeringen. Den myndighetskonstruktionen är inte oomtvistad eftersom den riskerar att bli uppfattad som att gå maktens ärenden. Ur ett internationellt perspektiv torde den konstruktionen inte sällan uppfattas som helt omöjlig; att staten själv ska kunna med något slag av trovärdighet redovisa ”sanningar” inom rättstatsområdet och utan att behöva bli ifrågasatt. Många hävdar att en del av de uppgifter som man i vårt land lagt på Brå istället borde ligga på helt fristående organ som universitet eller särskilda fristående forsknings- och utredningsorgan. Journalister inom public service borde förstå detta resonemang och borde därför förhålla sig lite mer kritiska än vad som var fallet i detta inslag; makten att granska skulle först ha riktats mot den verkliga makthavaren Brå, framför allt när det handlar om kontroversiella ämnen som graffiti versus klotter. Men istället tar Medierna ställning för Brås uppfattning och kastar ut allvarliga anklagelser mot en enskild NGO. Ett sådant förhållningssätt strider rimligtvis mot allt som public service borde stå för.